

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Schőner Alfréd

És a kör bezárult...

10 évvel ezelőtt, 2005.

Reb Jajlis a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Csenger nagyközségben így szólhatott *volna* érdeklődő tekintetű unokájához: hallgasd kis unokám Szentírásunk ősi üzenetét, hallgasd az Írás szavát! Erre tanítottak apáink, elődeink s most én neked, kicsi unokám, megtanítom e gyönyörű mondatot, a Zsoltárok könyvének lebilincselő gondolatát:

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי

„Még, ha a halál árnyékában is járok, nem félek én, mert velem van az Örökkévaló, a Világ Alkotója”. (Zsolt. 23.)

S az egykori unoka, ma már nagypapaként, őszülő hajjal, viharos történelemmel a háta mögött, megviselten, de meg nem törten, így *válaszolna* nagyapjának a polgári időszámítás szerinti 2005., ősi hitünk naptárszámítása szerint az 5765. évében:

Nagypapa, itt vagyok Auschwitzban, ahova elhoztak Téged, s a nagymamát, s testvéreimet, 39 családtagunkat.

Látom a cinikus feliratot: *Arbeit macht frei* .

Látom az utat, amelyen járhattál, a síneket, amelyen ideszállítottak a szörnyű lepecsételt marhavagonokban.

Látom a barakkokat, amelyeket múzeummá alakított át a múltat mindig meg nem értő történelem.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Látom az emeletnyi szemüveget, amelyeket testvéreink hordtak.

Látom az emberi hajból emelt halmokat, dombokat.

Látom a precízen felcímkézett bőröndöket, bőröndök áradatát.

Látom a gázkamrát, érzem a falak lüktető üzenetét, s látom a krematórium szörnyű száját, benne egy égő gyertyát, mely talán Te érted is ég.

Látom a kéményt, amelyen ezrek, milliók füstje szállt vádlón a magasságok felé.

Látom Auschwitztól nem messze azt a kis tavat, melynek felszínén még mindig, hat évtized távlatából is ott vannak az emberi por soha el nem tűnő maradványai.

S látom Birkenaut, a halálgyárat.

Milliók utolsó fohászának színhelyét.

Most itt gyászoló lélekkel fájdalommal telve állok e barakkban, ahol Te is feküdhettél, és azt mondom: drága nagyapám:

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

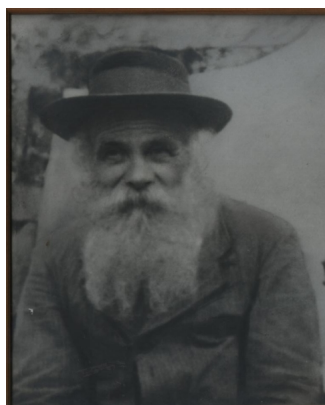
2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Itt járok a halál árnyékában. Veled ellentétben, engem rettenettel tölt el a látvány, hatol belém az elborzasztó érzés.

De tudom, hogy az Örökkévaló velem van.

S azt is tudom, hogy a magasságokból Te most letekintsz reánk, az emlékező utódokra.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Reb Jajlis, a nagyapám ד"ר

Reb Jajlis, a csengeri zsidó 82 éves korában hagyta el először szülőhelyét. Talán még a szomszéd községbe se jutott el.

Csak egyszer, egyszer vitték idegenbe...

Ide Auschwitz-Birkenaubába.

Reb Jajlis vallásos, szakállas mély érzésű, csendes, bölcs ember volt.

Hitte az írás szavát.

Ő akkor sem félt, amikor a halál érintette meg.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Reb Jajlis nem volt más, mint az én áldott emlékű *nagyapám*, akinek héber nevét viselem.

Állítólag mozdulataimban is Őt idézem, s e drámai helyen, e félelmetes helyen az Ő emlékét örökítem meg. Üzenem a magasságok felé:

- Reb Jajlis, hatvan évvel később, itt a pokol tornácán, Auschwitz-Birkenauban, ugyanúgy vettem fel a t'filint, az imaszíjjat, mint Te hatvan évvel ezelőtt, mielőtt meggyilkoltak.

Itt Auschwitz-Birkenauban ugyanúgy öltöttem magamra a táliszt, az imaköpenyt, mint Te hatvan évvel ezelőtt, mielőtt a halálba indultál.

Ugyanazokat az imákat mondtam el, mint Te.

Ugyanazzal a hittel, mint Te.

Ugyanazzal az alázattal, mint Te.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Ám most itt lógnak körülöttem Izrael Államának zászlai!

Itt vannak az életmenet ezrei.

Hirdetik az életet a halál völgyében.

És amikor elhagyom az Auschwitz-Birkenau haláltábort, az első dolgom lesz, hogy unokámat hívom fel Izraelben, s hálát adok az Örökkévalónak, hogy megszületett, hogy hallhatom hangját.

Itt is idézem a Biblia szavát:

גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגֵיא צַלְמוֹת לֹא אִירָא רַע כִּי אַתָּה עִמָּדִי

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Annak ellenére, hogy a halál árnyékában jártam, ***már nem félek, mert Te vagy nekem kis unokám*** .

E drámai pillanatban, ahogy illik, ahogy méltó, a százezrekért, a milliókért, a meggyilkoltakért, asszonyokért, férfiakért, kisdedekért szálljon a mélységből a magasságok felé imádságunk a Kádis!

Jiszgádál, vöjjszkádás...

10 évvel később, 2015.

E sorokat 10 évvel később 2015 szeptemberében írom.

Még pár nap és beköszönt az 5776. zsinagógai esztendő.

Néhány sorral ezelőtt írtam az unokánkról, az elsőről az eddigi négy közül.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Ő Dániél, a *bechor*, az elsőszülött.

A kép, amelyet most itt közlök pár nappal ezelőtt Auschwitz és Birkenau között készült a rámpán. A rámpán, amelyen elvitték, majd meggyilkolták, elgázosították, elégették családunk nagyobb részét.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Dániél 17 éves múlt, utolsó éves gimnazista, néhány hónap múlva bevonul a hadseregbe. Lelki kötelességének érezte ő is, mint több száz diáktársa, Izrael országának egyik leghíresebb gimnáziumában, hogy a kegyeleti úton részt vegyen. Az egykori "halálmenet" helyén az *élet menetén* végig vonuljanak. Lerótták kegyeletüket a világ legnagyobb zsidó temetőjében.

Kezében *degel Jiszráél*, Izrael zászlaja.

Öntudatos fiatalember. Őszinte, szókimondó, s roppant szerény. Békeszerető, magas erkölcsi érzéssel és intellektussal megáldott. Mögötte kék farmerben és fehér trikóban izraeli fiatalok százai, s fölöttük az egykori őrtorony most üresen áll, mintha mégis figyelne...

Karinthy szavai jutnak eszembe:

"...A másik jéggé dermedt, megfagyott,

Elment a sírba, itthagytott.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09

Nem mondhatom el senkinek,

Elmondom hát mindenkinek..." (Előszó)

Megosztom Dániéllal váltott bizalmas levelezésünk egy sorát, amelyet ez a csillogó szemű fiatalember a modern kor egyik technikai csodáján, a *WhatsApp*-on írt nekem héberül:

"Itt Auschwitzban úgy éreztem, hogy a kör bezárult, s amikor felolvastam meggyilkolt családtagjaink nevét, büszkeséget éreztem, hogy utódjuk lehetek..."

Igen, a kör bezárult.

A kör bezárult

Írta: Wagner Tamás

2015. szeptember 04. péntek, 17:26 - Módosítás: 2015. szeptember 04. péntek, 18:09
